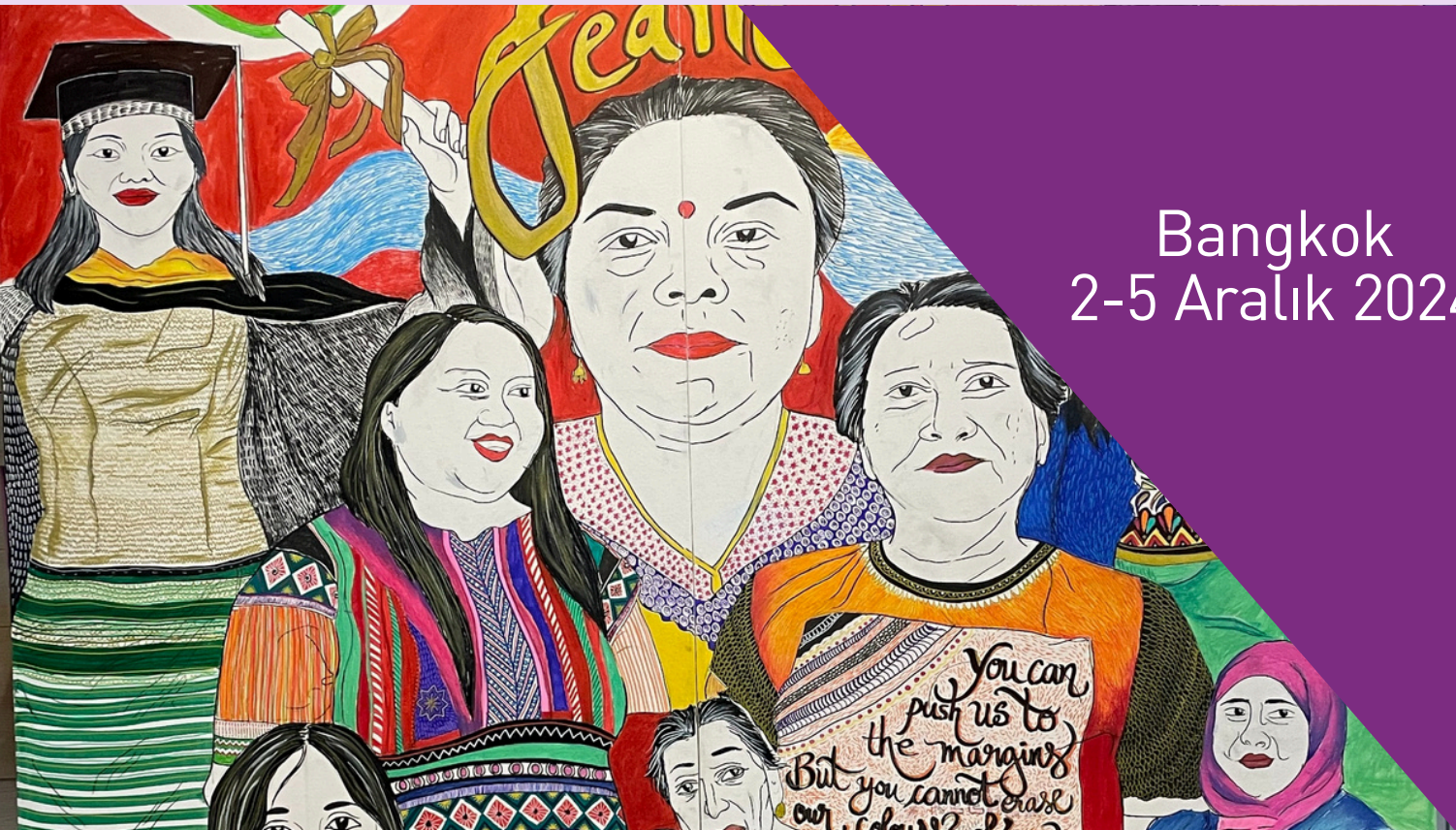

KİH KADININ
İNSAN HAKLARI
DERNEĞİ

15. ULUSLARARASI AWID FORUM İZLENİM RAPORU

Küresel Feminist Dayanışma ve Direniş

Bangkok
2-5 Aralık 2024

Avrupa
Birliği **sivil
düşün**

"Bu raporun çıktılarının elde edildiği 2024 AWID Forumu'na Katılım masrafları Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile karşılanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla Kadının İnsan Hakları Derneği'ne aittir ve AB'nin görüşlerini yansıtmamaktadır."

Giriş

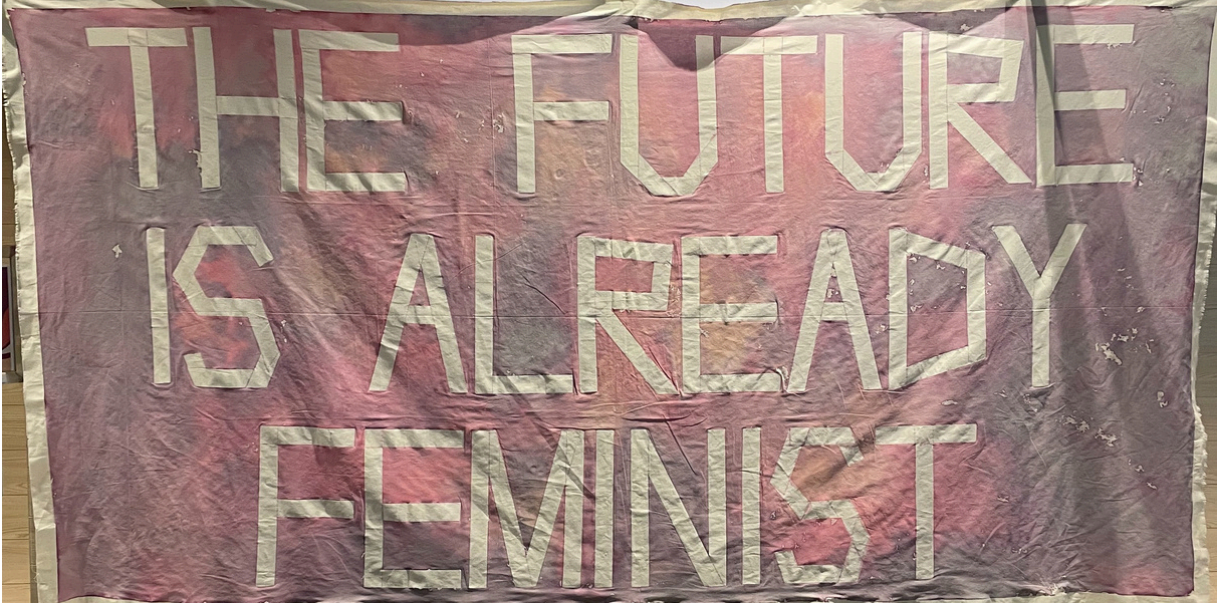
↘ Dünyanın dört bir yanından feministleri, aktivistleri ve insan hakları savunucularını bir araya getiren 15. AWID¹ (Association for Women's Rights in Development [Kalkınmada Kadın Hakları Derneği]) Forum, bu yıl 2-5 Aralık 2024 tarihleri arasında Bangkok'ta düzenlendi. "Dayanışma İçinde Bağ Kurmak, İyileşmek, Gelişmek" (Rising Together: Connect, Heal, Thrive) temasıyla gerçekleşen forum, feminist hareketlerin küresel krizler karşısında nasıl direnebileceği, birbirlerini nasıl güçlendirebileceği ve dayanışma içinde iyilik halinin nasıl gözetilebileceği üzerine yoğunlaştı.

Pandemi nedeniyle en son 2016 yılında yüz yüze gerçekleşen forum, sekiz yıl aradan sonra binlerce feministin tekrar fiziksel olarak bir araya gelmesine olanak sağladı. 152 ülkeden 4000'e yakın feministin katıldığı bu uluslararası organizasyon, küresel feminist hareketin ortak sorunlarını tartıştığı, yeni stratejiler geliştirdiği ve politik hayal gücünü genişlettiği önemli bir alan oldu.

¹ AWID 1982 yılında kurulmuş, küresel feminist bir örgüttür. Üyelik temellidir ve feminist hareketlerle dayanışma içinde çalışır. AWID, her 4 yılda bir tüm dünyadaki feminist hareketlerin bir araya gelebileceği bir alan olarak AWID Forum'u düzenlemektedir.

Bu yılki forumda 40 sanat atölyesi, 22 performans, 25 film gösterimi, 36 sergi ve gösterim gerçekleştirildi. Forumda savaşlar, soykırımlar, otoriter sağın yükselişi, ekonomik krizler, bakım emeği, iklim krizi, trans hakları ve feminist kriz müdahaleleri gibi geniş bir yelpazede konular ele alındı.

Kadının İnsan Hakları Derneği olarak katıldığımız forumda, hem ana oturumlarda, hem de eş zamanlı gerçekleşen atölyelerde, feminist hareketlerin gündemleri üzerine düşünme ve tartışma fırsatı bulduk. Fuar alanında stant açan örgütlerle ilişkilendik. Bu örgütlerden kapsayıcı, yenilikçi ve yaratıcı yöntemlere ilişkin ilham aldık. Dünyanın farklı yerlerinden gelen feministlerle, LGBTİ+ aktivistleriyle tanıştık. Derneğimizin ve kadın hareketinin son 30 yıllık tarihini anlatan “30 Yılda Neler Olmaz ki: Yerelden Küresele/Küreselden Yerele”² kitabını farklı ülkelerden gelen feminist yoldaşlarımızla paylaştık. Dayanışmamızı ve umudumuzu güçlendirdik. Bu raporda forumda öne çıkan konuları, katıldığımız oturumlarda konuşulanları, izlenimlerimizi ve iyi örnekleri derledik; Türkiye’deki kadın hareketini ve feminist mücadeleyi güçlendirmesi umuduyla sizlerle deneyimlerimizi paylaşıyoruz.

²Kitabın tamamını okumak için [tıklayınız](#).

↘ **Paneller ve Oturumlardan Öne Çıkan Başlıklar**

Savaşlar, sömürgecilik ve kapitalizmin yarattığı krizler

Forumda ön plana çıkan ana gündemlerden biri, dünyada yaşanan savaş ve soykırımların feminist hareketler ve mücadele üzerindeki etkileri oldu. Ana oturumlarda Filistin, Sudan, Myanmar ve Meksika'dan feminist aktivistler yaşadıkları krizler ve mücadele yöntemlerine yönelik bilgi ve deneyimlerini aktardı. Forumda tüm Filistinlilerin hedef alındığının altı çizilirken "Filistin mücadelesi sadece Filistin'in değil, tüm feministlerin mücadelesidir" mesajı verildi. Sudan'daki iç savaş nedeniyle eğitime erişimin engellenmesi ve cinsel şiddet gibi pek çok hak ihlaline maruz kalan Sudanlı kadınlarla dayanışma içinde olunması gerektiği vurgulandı. Myanmar'da gerçekleşen askeri darbe sonrası baskılara karşı, kadınların ön saflarda verdikleri mücadele aktarıldı, aktivistlerin gücüne vurgu yapıldı. Meksikalı feministler, sağ popülist rejimlerin yükselişinin kadın hakları üzerindeki yıkıcı etkilerini paylaştı. Kadınların ve yerli toplulukların yaşam alanlarının sömürgecilik ve kapitalizm tarafından işgal edilmesine karşı feministlerin direniş yöntemlerini aktardılar. Bu oturumlarda otoriterleşmeyi sağlayan patriyarka, kapitalizm, militarizm ve kolonyalizm gibi birbiriyle derin bağlantıları olan küresel sömürü sistemlerine karşı farklı ülkelerdeki feminist mücadelelerin ortak bir direniş hareketine dönüşmesi gerektiği vurgusu yapıldı.

↘ **Otoriterleşmeyle birlikte artan kaynak krizi**

Forumda ön plana çıkan bir diğer konu, feminist örgütlerin yaşadığı kaynak kriziydi. Resmi Kalkınma Yardımları'nın (Official Development Assistance [ODA]) sadece %0,2'sinin feminist örgütlere ve hareketlere gittiği vurgulandı. Bu yardımları almanın ise dayattığı koşullar nedeniyle katılımcı kaynak geliştirme süreçlerinin olumsuz etkilendiği; özellikle resmi olarak kayıtlı olmayan, gerekli finansal sistemleri ve politikaları bulunmayan yerel örgütlere kaynak aktarımının zorlaştığının altı çizildi. Bu tür fonların sömürgeci ve hiyerarşik yapıları sürdürdüğü vurgulandı. Feminist fon kuruluşlarının, kalkınma fonlarını bu tür küçük yerel örgütlere dağıtabilmek için çeşitli yöntem ve taktikler geliştirmeye çalıştığı belirtildi. Feminist örgütlerin sayısı artarken, yükselen sağ ve otoriterleşmenin etkisiyle de feminist örgütlere aktarılan fonlar azalıyor.

AWID tarafından sunulan “Feminist Örgütlenme için Para Nerede” (Where is the Money for Feminist Organizing) araştırmasının sonuçlarına göre, feminist örgütlerin yalnızca %30’u çekirdek fon alabiliyor. Sağ otoriter iktidarların göreve gelmesiyle birlikte, aileyi güçlendirmeye yönelik fonlarda ise belirgin bir artış olduğu kaydediliyor. Feminist hareketin güçlenmesinin artan otoriterleşmeye karşı önemli bir savunma hattı olduğu tekrarlandı. Feminist kaynak geliştirme yöntemlerinin güvene dayalı, esnek fonlar olması gerektiği kaydedilirken, kaynak geliştirme meselesine Küresel Güney’den liderlik edilmesinin para hareketlerinin sömürgecilik pratiklerinden kurtulması için tek yol olduğu vurgulandı. Feminist fonların daha şeffaf ve hesap verebilir olması ve feminist hareketlerin gerçek ihtiyaçlarına yönelik dağıtılması gerektiği konuşuldu.

↳ Otoriter ve faşist rejimlere karşı feministlerin ve LGBTİ+'ların mücadelesi

Forumun önemli gündemlerinden biri, faşizme karşı kadınların güçlü ve cesur mücadelesiydi. Mahsa Jin Amini eylemleriyle tüm dünyanın gündemine giren İran kadın hareketinin mücadelesini bizzat öznelerinden kendi anadillerinde dinleme fırsatı bulduk. Protestolarda, başörtüsü zorunluluğu ve kıyafet seçme özgürlüğünün yanı sıra, kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri, çocuk yaşta, erken ve zorla evlendirmeler ve cezasızlık gibi ortak konuların da ön plana çıktığı aktarıldı. İranlı kadınların direnişinin daha geniş toplumsal ve politik direnişe ilham verebileceği ve bu ilhamın başta İran halkları olmak üzere Ortadoğu'da da etkisinin görülebileceği konuşuldu.

Sağ otoriter rejimlerin küresel düzeyde yükselişi ve feminist hareketlere yönelik tehditler forumda çokça konuşulan konulardı. Özellikle pandemi sonrasında yükselişe geçen aşırı sağla birlikte feminist hareketlere yönelik tehditlerin arttığı konuşuldu. Ekonomik krizin aşırı sağ popülizmi beslediği ve feminist hareketlerin ekonomi konusunda daha güçlü politikalar geliştirmesi gerektiğinin altı çizildi. Pakistan, Uganda ve Hindistan'da kadın ve LGBTİ+ haklarına yönelik baskılar atarken, Pakistan'daki süreçlerin Türkiye'de yaşadığımız süreçlerle paralellğine şahit olduk. Kadın örgütlerinin sadece kaynak yetersizliğiyle değil, sürekli gerçekleştirilen denetimlerle çalışamaz hale getirildiği, kadın hakları savunucularının tehdit ve baskı gördüğü, feministlerin "din karşıtı, devlet karşıtı olduğu ve LGBTİ+ propagandası yaptığı" söylenerek kriminalize edilmeye çalışıldığı vurgulandı.

1995'te gerçekleşen Birleşmiş Milletler (BM) Pekin 4. Dünya Kadın Konferansı'nın 30. yılına giderken, BM'nin ve hükümetlerarası kurumların geldiği durum değerlendirildi, yükselen sağla birlikte toplumsal cinsiyet karşıtlığının bu mekanizmalarda gücünü artırdığından bahsedildi. 1990'larda, kadın hakları açısından küresel bağlamda çok önemli gelişmelerin yaşandığı, ülkelerin artan bir şekilde kadın hareketinin söylemlerini ciddiye almaya başladığı, feministlerin hükümetlerarası sistemlerin işleyişini çözerek buralara müdahale edebilmesinin çok güçlendirici olduğu vurgulandı. Tüm bu kazanımları akılda tutarak, alanları bırakmamak gerektiği, Küresel Güney'den feministlerin bir araya gelerek, kuşaklararası feminizmi güçlendirmesi ve hükümetlerarası alanları güçlendirmesi gerektiği konuşuldu.

↳ Öne çıkan diğer başlıca konular

Bakım emeği, kolektif bakım ve iyileşmeye yönelik tartışmaların da yapıldığı forumda, bakım emeğinin ekonomi politikalarının önemli bir konusu olduğu ve kesişimsel feminist bir perspektifle ele alınması gerektiği konuşuldu. Bakım ekonomisi ve feminist ekonomi yaklaşımlarının politika yapım süreçlerine entegre edilmesi gerektiği belirtildi. Sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlerin kamu tarafından finanse edilmesi gerektiği ve bu tür kamu hizmetlerinin özelleştirilmemesi gerektiği konuşuldu. Kamusal kaynakların nasıl ve kimlere dağıtıldığına politik bir

tercih olduğunun altı çizildi, kamu hizmetlerinin özelleştirilmesiyle servet eşitsizliğinin arttığı vurgulandı. Kadınlar söz konusu olunca hükümetlerin “bütçemiz yok” demesini kabul etmememiz üzerinde ortaklaşıldı.

Feminist aktivistler olarak birbirimize bakım vermemiz, birbirimizi iyileştirmemiz, dinlenmemiz için birbirimizi desteklememiz, kısaca birbirimizin iyilik halini gözetmemizin de bir direniş biçimi olduğu vurgulandı.

Feminist örgütlerin ve aktivistlerin deprem, savaş gibi krizlerde en önde mücadele ettiklerinin altı çizildi ve feminist örgütlerin çoklu krizlerle karşı karşıya olduğu belirtildi. 2011 yılından bu yana Orta Doğu ve Kuzey Afrika Bölgesi’nde sivil toplum alanının iyice daraldığından bahsedildi. Yerinden edilme, militarizm ve patriyarkanın bir arada nasıl çalıştığı, kadınların yaşam alanlarının bu baskı araçlarıyla nasıl tahakküm altına alındığı vurgulandı. Feminist kriz müdahale stratejilerinin daha çok geliştirilmesi gerektiği ve kadınların kriz dönemlerinde yaşadığı mağduriyetleri azaltacak acil eylem planları oluşturulmasının önemli olduğu tartışıldı.

Irkçılığa ve kast sistemine karşı aktivistler politik doğruculuk değil, dönüştürücü dayanışma istediklerini vurguladı. LGBTİ+’ların yaşadıkları sorunların da sıklıkla dile getirildiği forumda Türkiye’den sinemacılar, transların yaşadığı barınma sorununa ilişkin kurmaca bir kısa film olan Komşu’nun gösterimini yaptı. Forum boyunca, trans aktivistlerin ve seks işçilerinin mücadelesi ve yaşadığı baskılar konuşuldu, feminizmin her iki alanda da daha kapsayıcı olması gerekliliği üzerinde duruldu.

Forumda dünyanın dört bir yanında feministlerin ve LGBTİ+ hak savunucularının maruz kaldığı baskı ve şiddete yönelik de eylemler gerçekleştirildi. Bu kapsamda Türkiye’den giden aktivistler olarak, Awid Forum’dayken tutuklandıklarını öğrendiğimiz feminist yol arkadaşlarımız Nimet Tanrıkulu ve Sevtap Aktuğ’un tutuklanmasını protesto ettik.

İYİ ÖRNEKLER VE İZLENİMLER:

AWID Forumu, 2020 yılında pandemi nedeniyle iptal edilmişti. Sekiz yıl aradan sonra ilk kez düzenlenen foruma, ekibimizin çoğu da ilk kez katıldı. Forumda dünyanın her yerinde yerel, ulusal, uluslararası düzeyde mücadele eden birçok feminist vardı. “Yerelden küresele feminizm her yerde!” dedirten forum, yapay zekanın da imkanlarını kullanarak erişilebilir ve kapsayıcı bir şekilde organize edilmişti. Hem feminist aktivistlerle hem fon kuruluşlarıyla yüz yüze iletişim kurabilmek de pek çok örgüt için oldukça kıymetli bir deneyim oldu. Dayanışmayı, umudu, ne kadar kalabalık olduğumuzu ve birlikte güçlü olduğumuzu hissettiren bu alanda, yaşadığımız tüm baskı ve tükenmişliğe karşı güçlendirici ve iyileştirici bir deneyim yaşadık. Forumda hem lojistik ve teknik hem de içeriksel ve taktiksel açıdan beğendiğimiz, iyi örnek olduğunu düşündüğümüz uygulamaları paylaşıyoruz:

- Forumda sabahları genel oturumlarda toplandık, sonrasında herkes ilgi alanına göre eş zamanlı gerçekleşen, farklı konulardaki atölyelere dağıldı. Genel oturumla günün ve forumun politik çerçevesi belirlenirken, sonraki oturumlarda çeşitli konuları daha az kişiyle, detaylı bir şekilde ele alma fırsatı yakaladık.
- Forum boyunca, yapay zekayla desteklenen çeviri hizmetine ulaşmak, dünyanın farklı yerlerinden gelen kişilerin kendi ana dillerinde konuşabilmelerini, bizlerin de onları dinleyebilmesini sağladı. Dil bariyerini önemli ölçüde ortadan kaldıran bu yaklaşım, farklı coğrafi bölgelerden kişilerin katılımını ve söz söyleyebilmesini mümkün kıldı, çeşitliliği destekledi.

- Forumun Tayland'da yapılması, dünyanın farklı noktalarından gelen aktivistlerin erişilebilirliğini destekledi. Küresel Güney'den gelen birçok aktivistin vize engelleriyle karşılaştığı göz önüne alındığında, Tayland'ın birçok ülkeye vize uygulamaması katılımı kolaylaştırdı. AWID vizeye ihtiyaç duyanlara destek olmak amacıyla ciddi bir ekip kurmuştu. Hem AWID'den hem etkinliğin yapıldığı kurumdan davet mektuplarıyla başvuruları desteklediler.

- Forumda katılımcıların esenliğini gözetecek olanaklar da düşünülmüştü. Dinlenme alanları, toplulukların kendilerini ve ürünlerini tanıttığı pazar yeri gibi uygulamalar oldukça başarılıydı. “Düşük uyaranlı alanlarda” katılımcılara uzanıp dinlenebilecekleri, farklı duyuşal etkinliklere katılabilecekleri bir alan ayrılmıştı. Katılımcıların gerektiğinde erişebilecekleri psikososyal destek hizmeti sağlanarak, aktivistlerin iyi olma hali de desteklendi.

- Forum öncesinde, AWID tarafından “forumu doğru giderken” konulu webinarlar yapılmaya başlandı. Bu webinarlarda lojistik bilgilendirmenin yanı sıra Tayland’daki feminist ve LGBTİ+ harekete dair bilgilendirme yapıldı.
- Özellikle hazırlık webinarlarında görme engelliler için konuşmacılar kendilerini tanıtırken sesli betimleme de yaptı. Ayrıca tüm ana oturumlarda işaret dili çevirisi mevcuttu. Bu tür erişebilirlik yöntemleriyle forum daha kapsayıcı bir alan sağladı.

